

Sygn. akt III SK 1/06

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 21 marca 2006 r.

Sąd Najwyższy w składzie :

SSN Kazimierz Jaśkowski (przewodniczący)

SSN Herbert Szurgacz (sprawozdawca)

SSN Andrzej Wróbel

w sprawie z odwołania T. S.A.
przeciwko Prezesowi Urzędu Regulacji Telekomunikacji i Poczty
z udziałem Pilickiej Telefonii Sp. z o.o. w Radomiu
o zmianę umowy o połączeniu sieci telekomunikacyjnych,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń
Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 21 marca 2006 r.,
skargi kasacyjnej odwołującej się od wyroku Sądu Apelacyjnego w W.
z dnia 13 lipca 2005 r., sygn. akt VI ACa .../05,

- 1. oddala skargę kasacyjną,**
- 2. zasądza od T. S.A. na rzecz Prezesa Urzędu Regulacji Telekomunikacji i Poczty kwotę 120 zł (sto dwadzieścia zł) tytułem zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Sąd Apelacyjny w W., po rozpoznaniu sprawy z odwołania T. S.A. w W. przeciwko Prezesowi Urzędu Regulacji Telekomunikacji i Poczty, przy udziale zainteresowanego Pilickiej Telefonii Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością, wyrokiem z dnia 13 lipca 2005 r. oddalił apelację powoda od wyroku Sądu Okręgowego w W. Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów z dnia 15 grudnia 2004 r. na mocy którego oddalono jego odwołanie od decyzji pozwanego z dnia 30 czerwca 2003 r. (DRT-WWM-07527-12/02 II), zmieniającej umowę o warunkach współpracy i wzajemnych rozliczeniach, zawartej pomiędzy zainteresowanym i odwołującym w dniu 2 września 1997 r. w ten sposób, że:

1) w § 9 dodano postanowienia o następującej treści:

- „4. TP S.A. zobowiązuje się do kierowania połączeń inicjowanych przez jej abonentów ze strefy numeracyjnej właściwej dla obszaru działania P. Telefonii na numer dostępowy (0-20) do sieci telekomunikacyjnej P. Telefonii do istniejących punktów styku sieci P. Telefonii, celem realizacji przez P. Telefonię usługi komutowanego dostępu do sieci teleinformatycznych.”
- „5. P. Telefonia zobowiązuje się do kierowania połączeń inicjowanych przez jej abonentów ze strefy numeracyjnej właściwej dla obszaru działania P. Telefonii na numery dostępowe (0-20) do sieci telekomunikacyjnej TP S.A. do istniejących punktów styku sieci P. Telefonii S.A. celem realizacji przez TP S.A. usługi komutowanego dostępu do sieci teleinformatycznych.”

2) w załączniku Nr 2 do umowy skreślono postanowienie: „Za połączenie do sieci teleinformatycznych (0-20), realizowane w ruchu automatycznym strefowym, TP S.A. będzie otrzymywała 50% należnych wpływów liczonych według obowiązującego cennika TP S.A. Ruch ten jest jednostronny, z sieci P. Telefonii Sp. z o.o. do sieci TP S.A.” i dodano jednocześnie ust. 14¹ w brzmieniu:

„Wysokość stawek rozliczeniowych należnych TP S.A. od P. Telefonii z tytułu połączeń, o których mowa w § 9 ust. 2 umowy oraz wysokość stawek należnych P. Telefonii do TP S.A. z tytułu połączeń, o których mowa w ust 3 umowy wynosi:

Okres taryfikacyjny / lokalne rozpoczęcie połączenia = T1 0,032 zł/min, T2 0,016 zł/min, gdzie: T1 – oznacza okres taryfikacyjny w godz. od 08.00 do 18.00 w dni robocze; T2 – oznacza okres taryfikacyjny w godz. 18.00 – 08.00 w dni robocze oraz w godz.: 00.00 – 24.00 w soboty, niedziele i święta; przy przyjęciu następującej definicji: lokalne rozpoczęcie połączenia międzysieciowego – połączenie od abonenta TP S.A. / P. Telefonii inicjującego połączenie do punktu styku sieci (oddania ruchu), w którym nie została zaangażowana żadna centrala międzystrefowa, lub w którym została zaangażowana dokładnie jedna centrala międzystrefowa, a abonent jest podłączony do tej centrali.

1.1. P. Telefonii wystawia TP S.A. fakturę za usługę telekomunikacyjną, o której mowa w § 9 ust. 2 umowy, odpowiednio do iloczynu stosowanej wobec Abonenta TP S.A. opłaty za minutę połączenia telefonicznego do sieci teleinformatycznych oraz liczby zrealizowanych połączeń.

1.2. TP S.A. wystawia P. Telefonii fakturę na realizację rozpoczęcia połączenia, o którym mowa w § 9 ust. 2 umowy, odpowiednio do iloczynu minut tych połączeń oraz stawki odpowiadających danemu okresowi taryfikacyjnemu.

1.3. TP S.A. wystawia P. Telefonii fakturę za usługę telekomunikacyjną, o której mowa w § 9 ust. 3 umowy, odpowiednio do iloczynu stosowanej wobec abonenta P. Telefonii opłaty za minutę połączenia telefonicznego do sieci teleinformatycznych oraz liczby zrealizowanych minut tych połączeń.

1.4. P. Telefonii wystawia TP S.A. fakturę za realizację rozpoczęcia połączenia, o którym mowa w § 9 ust. 3, odpowiednio do sumy iloczynu minut tych połączeń oraz stawki odpowiadającej danemu okresowi taryfikacyjnemu.

1.5. Rozliczeniom podlega Sumaryczny Czas Połączeń inicjowanych odpowiednio przez abonentów TP S.A. lub przez abonentów P. Telefonii.

1.6. P. Telefonii zobowiązuje się do wniesienia na rzecz TP S.A. opłaty w wysokości 4,5% wartości zafakturowanych kwot za rozpoczęcie połączenia tytułem opłaty za ponoszone przez TP S.A. koszty billingu, windykacji oraz fakturowania;

1.7. TP S.A. zobowiązuje się do wniesienia na rzecz P. Telefonii opłaty w wysokości 4,5% wartości zafakturowanych kwot za rozpoczęcie połączenia tytułem opłaty za ponoszone przez P. Telefonię koszty bilingu, windykacji oraz zafakturowania.”

W motywach rozstrzygnięcia Sąd Apelacyjny przejął ustalenia poczynione w postępowaniu przed sądem pierwszej instancji i podzielił ich prawną kwalifikację.

W dniu 11 października 2002 r. zainteresowana wystąpiła z wnioskiem o wydanie decyzji w sprawie ustalania warunków połączenia sieci telekomunikacyjnych poprzez zmianę umów o współpracy (z 26 sierpnia 1997 r., 2 września 1997 r., 10 września 1998 r. i 12 lutego 2001 r.) wnosząc o nadanie odpowiednim częściom umów następującego brzmienia:

„a) za połączenia do sieci teleinformatycznych (0-20) w ruchu miejscowym i strefowym wychodzącym z sieci telefonicznej PT Sp. z o.o., TP S.A. będzie otrzymywała od PT Sp. z o.o. - 50% należnych wpływów liczonych według obowiązującego cennika TP S.A.

b) za połączenia do sieci teleinformatycznych (0-20) w ruchu miejscowym i strefowym wychodzącym z sieci telefonicznej TP S.A. do sieci PT Sp. z o.o., PT Sp. z o.o. będzie otrzymywała od TP S.A. 50% należnych wpływów liczonych według obowiązującego cennika TP S.A.

c) za połączenia do sieci teleinformatycznych (0-20) w ruchu międzystrefowym wychodzącym z sieci telefonicznej PT Sp. z o.o., TP S.A. będzie otrzymywała od PT Sp. z o.o. 50% należnych wpływów liczonych według obowiązującego cennika TP S.A.

d) za połączenia do sieci teleinformatycznych (0-20) w ruchu międzystrefowym wychodzącym z sieci telefonicznej TP S.A. do sieci PT Sp. z o.o., PT Sp. z o.o. będzie otrzymywała od TP S.A. 50% należnych wpływów liczonych według obowiązującego cennika TP S.A."

Ponieważ w ocenie pozwanego, w przedmiotowej sprawie występuje połączenie sieci telekomunikacyjnych, które jest zdefiniowane w art. 2 pkt 14 ustawy z dnia 21 lipca 2000 r. - Prawo telekomunikacyjne (Dz. U. Nr 73, poz. 852 ze zm.) jako fizyczne i funkcjonalne połączenie sieci telekomunikacyjnych, eksploatowanych przez tego samego operatora lub przez różnych operatorów, w celu zapewnienia telekomunikacji użytkownikom tych sieci lub świadczenia usług telekomunikacyjnych, zastosowanie znajdują art. 83 - 83 tej ustawy.

Wobec niemożności porozumienia stron co do propozycji w zakresie rozliczeń w oparciu o metodę „podziału przychodów", pozwany uznał, że TP S.A. dokonała zmian w metodologii kalkulacji kosztów połączeń międzysieciowych, wskutek których otrzymane wyniki okazały się niższe od początkowych, co dowodzi, iż opracowana przez powoda

metodologia zawiera poważne błędy. Z tego też względu pozwany, w celu ustalenia wysokości stawek, wykorzystał tzw. metodę najlepszej bieżącej praktyki (*best current practice*), stosowaną przez Komisję Europejską (dalej KE), polegającą na zebraniu danych od narodowych regulatorów z krajów członkowskich odnośnie trzech rodzajów usług międzyoperatorskich, które występują w rozliczeniach między operatorami: za lokalne połączenie, za połączenie z pojedynczym tranzytem, za połączenie z podwójnym tranzytem. Następnie w każdym z tych rodzajów połączeń KE wybiera trzy najniższe stawki. Najniższa cena - tzw. dolne widełki - w każdym z podanych wyżej zakresów odpowiada opłacie obowiązującej w tym państwie członkowskim, w którym w tym czasie ceny były najniższe. Stawka najwyższa - tzw. górne widełki - odpowiada opłacie w tym państwie członkowskim, w którym ceny były najwyższe z przyjętych trzech najniższych. Wysokość rekomendowanych stawek podaje się w EUR/100 za minutę połączenia zaokrąglając je do wartości dziesiętnych.

W ten sposób zostały w 2001 r. ustalone następujące przedziały cenowe:

- dla połączenia interkonekt lokalnego 0,6 - 0,7 (Eurocent) - na podstawie stawek z Francji (0,58), Wielkiej Brytanii (0,62) i Niemiec (0,63);
- dla połączenia interkonekt z pojedynczym tranzytem 0,9 - 1 (Eurocent) - na podstawie stawek z Wielkiej Brytanii (0,9), Danii (0,97) oraz Niemiec (0,97);
- dla połączenia interkonekt z podwójnym tranzytem ustalony został przedział 1.4 - 1.5 (Eurocent) - na podstawie stawek z Danii (1,35), Irlandii (1,54) i Niemiec (1,53).

Następnie pozwany przeprowadził analizę odchyleń obowiązujących stawek interkonektowych w poszczególnych krajach do górnych stawek określonych za pomocą metodologii *best current practice*, czyli kolejno 0,7; 1 oraz 1,5 Eurocent, ustalając rekomendowane stawki. Z uwagi na podtrzymanie zasady stopniowego dochodzenia do stawek europejskich, pozwany nie zastosował wskaźnika siły nabywczej waluty polskiej.

Pozwany uznał także, że rozpoczęcia połączenia do sieci teleinformatycznej typu telefonicznego, opartego o numer dostępu do sieci przyznany na podstawie Planu Numeracji Krajowej, jest dokładnie takim samym połączeniem, jak połączenie zwykłe telefoniczne. Uzasadnia to zastosowanie analogicznych stawek, przy czym zaangażowanie zasobów TP S.A. i P. Telekomunikacji Sp. z o.o. różni się zasadniczo. Z tych względów Prezes URTiP przyjął, że stawka w okresie taryfikacyjnym T1 jest stawką maksymalną, zaś stawki T2 i T3 stanowią odpowiednio 0,75 i 0,5 stawki T1. Rozwiązanie to powinno,

zdaniem pozwanego, umożliwić stosowanie najniższej stawki, za wyjątkiem okresu największego nasilenia ruchu i umożliwić pełniejsze wykorzystanie zasobów sieciowych obydwu operatorów.

W przedmiotowej sprawie pozwany ustalił także następujący model rozliczeń: 1) TP S.A. wystawia fakturę na abonenta (użytkownika końcowego), abonent wnosi opłaty za usługę do TP SA; 2) P. Telefonii wystawia zbiorczą fakturę za połączenie do Internetu na TP SA; 3) TP S.A. wystawia fakturę za rozpoczęcie połączenia, billing, fakturowanie i windykację; 4) TP S.A. przekazuje do P. Telefonii całość wpływów od abonentów po potrąceniu opłat za rozpoczęcie połączenia, billing, fakturowanie i windykację. W przypadku połączeń inicjowanych przez abonentów P. Telefonii na numery dostępne TP S.A. model ten stosuje się odpowiednio w drugą stronę.

Jednocześnie Prezes URTiP uwzględnił w rozliczeniach pomiędzy stronami dodatkowe wynagrodzenie za wykonywanie czynności pomocniczych związanych z fakturowaniem usług przez operatorów dla swoich abonentów. Wysokość wynagrodzenia została ustalona na poziomie 4,5% należności operatora za rozpoczęcie połączenia. Jako wzorzec, pozwany przyjął rozwiązanie wprowadzone w początkowym stadium liberalizacji niemieckiego rynku telekomunikacyjnego, gdzie za tego typu usługi Deutsche Telekom pobierał 4,5% wartości obrotu uzyskiwanego z tytułu świadczonych usług.

W ocenie Sądu Apelacyjnego, złożona apelacja nie jest uzasadniona. Przede wszystkim należy wskazać, że zgodnie z art. 222 ust. 3 ustawy z dnia 16 lipca 2004 r. Prawo telekomunikacyjne (Dz. U. Nr 171, poz. 1800) w zakresie spraw zakończonych w ramach postępowania administracyjnego, a niezakończonych w toku postępowania odwoławczego, stosuje się przepisy dotychczasowe, czyli przepisy ustawy z dnia 21 lipca 2000 r. Prawo telekomunikacyjne (Dz. U. Nr 73, poz. 852 ze zm.). Biorąc pod uwagę, że postępowanie administracyjne w rozpoznawanej sprawie zakończyło się wydaniem decyzji przez Prezesa URTiP z dnia 30 czerwca 2003 r., to należało stosować przepisy Prawa telekomunikacyjnego z dnia 21 lipca 2000 r.

Co się tyczy formułowanych zarzutów, to okazały się one nieuzasadnione. W apelacji powód zaprzestał wprowadzić kwestionowania, że umowa nawiązana decyzją Prezesa URTiP z zainteresowanym ma charakter umowy o połączeniu sieci dwóch operatorów telekomunikacyjnych, lecz ma to istotne znaczenie, ponieważ Sąd pierwszej

instancji przesądził, że nie jest ona umową usługi dostępu użytkownika do sieci telekomunikacyjnej. Zastosowanie znajdują zatem przepisy art. 76-87 Prawa telekomunikacyjnego.

Jeśli chodzi o problem dopuszczalności rozliczeń w sposób ustalony w decyzji, a konkretnie fakturowania przez obu operatorów usług telekomunikacyjnych w połączonych sieciach, to powód w żaden sposób nie wyjaśnił, dlaczego wyrok Sądu Okręgowego narusza treść art. 108 ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o podatku od towarów i usług (Dz.U. Nr 54, poz. 535 ze zm.). Z jego wypowiedzi wynika co najwyżej, że decyzją pozwanego nałożono nań obowiązek wystawiania - za usługi niewykonane - „pustych faktur”. Zasadnie przyjął zatem Sąd Okręgowy, że sposób wystawienia faktury VAT wynikający z modelu rozliczeń międzyoperatorskich, określonego w decyzji nie narusza prawa podatkowego. Przedstawione w zaskarżonym wyroku motywy tego twierdzenia należy jednak rozszerzyć. Spełnienie świadczenia przez zobowiązanego poprzez wykonanie przez osobę trzecią, którą zobowiązany się posługuje jest prawnie dopuszczalne. Kodeks cywilny w art. 354 k.c. kładzie nacisk, aby zobowiązanie wykonane było zgodnie z jego treścią i w sposób odpowiadający jego celowi oraz zasadom współżycia społecznego, a także zwyczajom, jeśli takie istnieją. Skoro zatem możliwe jest dokonanie określonej czynności prawnej, to możliwe musi być również jej zafakturowanie, które jest czynnością materialno-techniczną i wtórną w stosunku do czynności cywilnoprawnej. W szczególności nie jest nim art. 108 ustawy o podatku od towarów i usług, który nakłada na podmioty w nim wskazane obowiązek zapłaty kwot podatku z wystawianej faktury, co nie pozostaje w związku z zastrzeżeniami powoda w odniesieniu do omawianych już zasad rozliczeń międzyoperatorskich, gdyż odzwierciedlają one faktyczne dokonaną sprzedaż usługi. Obowiązujący w dniu wyrokowania przez Sąd Okręgowy przepis § 14 ust. 5 rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 27 kwietnia 2004 r. (Dz. U. Nr 97, poz. 971) w sprawie zwrotu podatku niektórym podatnikom, zaliczkowego zwrotu podatku, zasad wystawiania faktur, sposobu ich przechowywania oraz listy towarów i usług, do których nie mają zastosowania zwolnienia od podatku od towarów i usług wyraźnie stanowi, że „faktury wystawiane przez operatorów telekomunikacyjnych na rzecz ich abonentów z tytułu świadczenia usług telekomunikacyjnych mogą zawierać w wyodrębnionej części dane, o których mowa w § 12, z uwzględnieniem przepisów § 16-21 i § 24-26, dotyczące usług świadczonych przez innych operatorów na rzecz tych abonentów, pod warunkiem, że z zawartych umów między tymi

operatorami wynika taki sposób ich dokumentowania." W tym kontekście nieuprawniony jest pogląd TP SA, że dane dotyczące usług świadczonych przez innych operatorów wprowadza się na faktury dla abonentów tylko za zgodną wolą operatorów połączonych sieci i nie dotyczy to sytuacji, gdy umowa o połączeniu sieci zastąpiona jest decyzją Prezesa URTiP. W ocenie Sądu Apelacyjnego, decyzja owa, jak również wyroki sądów zastępujące oświadczenia woli stron w takich sprawach wywierają takie same skutki prawne, jak umowy powstałe w wyniku zawarcia przez operatorów.

Odnosnie do nieuwzględnienia wniosku sformułowanego przez powoda w przedmiocie przeprowadzenia dowodu z pism Ministerstwa Finansów i Naczelnika I Mazowieckiego Urzędu Skarbowego w W., to rację ma powód podnosząc, że w uzasadnieniu wyroku powinny znaleźć się motywy tej decyzji. Uchybienie to nie miało jednak znaczenia dla rozstrzygnięcia sprawy.

Jeśli chodzi zaś o zarzut naruszenia prawa procesowego przez wydanie wyroku, który nie uwzględnia stanu rzeczy z chwili zamknięcia rozprawy, to zauważyć należy, że treść umowy ramowej opracowanej w późniejszym czasie przez TP S.A. nie ma wpływu, ani na uprzednio wydaną decyzję administracyjną, ani na rozstrzygnięcie tego Sądu. Zgodnie z art. 79 Prawa telekomunikacyjnego, operator o znaczącej pozycji rynkowej w zakresie świadczenia usług telefonicznych w stacjonarnych publicznych sieciach telefonicznych jest obowiązany do opracowania ofert określających ramowe warunki umów o połączeniu sieci z operatorami i przedłożenia ich projektów do zatwierdzenia Prezesowi URTiP. Zgodnie z ust. 5 powyższego artykułu operator jest zobowiązany do zawierania umów na warunkach nie gorszych niż określone w zatwierdzonej ofercie ramowej. Oferta taka nie ma zatem charakteru wiążącego dla Prezesa URTiP. Dlatego może on w swojej decyzji określić korzystniejsze warunki.

Skargę kasacyjną od powyższego wyroku złożył powód. Zaskarżając go w całości zarzucił naruszenie przepisów postępowania, polegające na naruszeniu art. 328 § 2 k.p.c. poprzez:

- nieustosunkowanie się Sądu Apelacyjnego do kwestii faktycznego połączenia sieci w punktach styku,
- nieodniesienie się do zagadnienia modelu rozliczania połączeń pomiędzy powodem a zainteresowanym, który obecnie funkcjonuje, a który jest sprzeczny z modelem, jaki przyjął Sąd pierwszej instancji i zaakceptował Sąd drugiej instancji,

- nieuzasadnienie na jakiej podstawie przyjęto, że URTiP orzekając o połączeniu sieci nie jest zobowiązany uwzględniać wniosków stron ani zakresu negocjacji w zakresie połączenia sieci dotyczącego świadczenia usługi komutowanego dostępu do sieci teleinformatycznych,
- nieuzasadnienie, że wyliczenia i kalkulacje przedstawione przez operatorów są sprzeczne z kryteriami zawartymi w art. 80 ust. 1 Prawa Telekomunikacyjnego z 2000 r.,
- nieuzasadnienie twierdzenia o możliwości rozliczania korzyści ze wspólnej jedności - skutku połączenia sieci,
- niewykazanie dlaczego nieuwzględniono zarzutu apelacji dotyczącego naruszenia art. 80 ust. 1 pkt. 2 Prawa telekomunikacyjnego nieuzasadnienie i niepodanie podstawy prawnej zajętego stanowiska, że każda czynność cywilnoprawna powinna być możliwa do zafakturowania,
- nieuzasadnienie i niepodanie podstawy prawnej stanowiska, że Prezes URTiP w ramach uprawnienia do dokonywania mocą swej decyzji zmiany umowy o połączeniu sieci, ma także prawo do wprowadzania zapisów dotyczących wpisywania na fakturach danych o usługach świadczonych przez innych operatorów,
- nieuzasadnienie stanowiska nieuwzględniającego wykładni autentycznej dokonanej przez Ministerstwo Finansów odnośnie do § 36 ust. 5 rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 22 marca 2002 r. w sprawie wykonania niektórych przepisów ustawy o podatku od towarów i usług.

Poza tym skarżący wskazał na naruszenie art. 316 k.p.c. poprzez nieuwzglębnienie stanu rzeczy istniejącego w chwili wydania orzeczenia. Ponadto, zarzucił naruszenie prawa materialnego, § 36 ust. 5 powoływanego wyżej rozporządzenia, uznając, że nieuprawniony jest pogląd, według którego dane dotyczące usług świadczonych przez innych operatorów wprowadza się do faktur dla abonentów tylko za zgodną wolą operatorów połączonych sieci i że nie dotyczy to sytuacji, gdy umowa o połączeniu sieci zastąpiona jest decyzją Prezesa URTiP.

W tym świetle powód domagał się uchylenia w całości wyroku wydanego przez Sąd pierwszej instancji oraz wyroku wydanego przez Sąd drugiej instancji i przekazania sprawy temu ostatniemu do ponownego rozpoznania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna oparta jest na obu podstawach wskazanych w art. 398³ k.p.c. W pierwszej kolejności należy przeto odnieść się do zarzutu naruszenia przepisów postępowania. Nie jest on trafny.

Stan faktyczny rozpoznawanej sprawy nie jest skomplikowany. Podstawę faktyczną rozstrzygnięcia zawartego w zaskarżonym wyroku stanowiły ustalenia, których dokonał Sąd pierwszej instancji. Zasadniczy sprzeciw skarżącego budzi treść uzasadnienia wyroku Sądu Apelacyjnego, a zwłaszcza nieodniesienie się przez ten Sąd do szczegółowo wskazanych w skardze kasacyjnej kwestii. Sąd Najwyższy w bogatym orzecznictwie wyrażał niezmiennie pogląd, że określający elementy uzasadnienia wyroku art. 328 § 2 k.p.c., może stanowić podstawę skargi kasacyjnej wówczas, gdy uzasadnienie zaskarżonego orzeczenia nie pozwala na kontrolę kasacyjną tego orzeczenia. Tylko bowiem w takim wypadku uchybienie art. 328 § 2 k.p.c. może być uznane za mogące mieć wpływ na wynik sprawy (por. wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 5 października 2005 r., I UK 49/05, M.P.Pr. z 2006 r. nr 4, str. 214; z dnia 22 maja 2003 r., II CKN 121/01, LEX nr 137611; z dnia 18 marca 2003 r., IV CKN 1862/00, LEX nr 109420; z dnia 20 lutego 2003 r., I CKN 65/01, LEX nr 78271; oraz postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 5 kwietnia 2002 r., II CKN 1368/00, LEX nr 54382 i z dnia 21 listopada 2001 r., I CKN 185/01, LEX nr 52726). Podnosił również, że art. 328 § 2 k.p.c. do postępowania apelacyjnego znajduje zastosowanie odpowiednio (art. 391 § 1 k.p.c.), czego skutkiem jest, że Sąd drugiej instancji władny jest poprzestać na ustaleniach i rozważaniach sądu pierwszej instancji w takim zakresie, w jakim odpowiada to jego własnemu stanowisku, „wzbogacając” jedynie pogląd sądu pierwszej instancji określonymi stwierdzeniami co do stanu faktycznego lub jego prawnej oceny. W każdym razie nie uchybia sąd drugiej instancji regułom art. 328 § 2 k.p.c., jeżeli ze sporządzonego uzasadnienia wynikają przyczyny rozstrzygnięcia, choćby podane w sposób lakoniczny. Innymi słowy, jeżeli uzasadnienie orzeczenia sądu pierwszej instancji jest w pełni akceptowane przez sąd drugiej instancji, to wystarczy, że da on temu wyraz w treści uzasadnienia swego orzeczenia, bez powtarzania szczegółowych ustaleń faktycznych i wnioskowań prawnych, zawartych w

motywach zaskarżonego orzeczenia. Uzasadnienie orzeczenia sądu drugiej instancji różni się bowiem od uzasadnienia orzeczenia pierwszoinstancyjnego, ponieważ spełnia przede wszystkim funkcje kontrolne (por. wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 23 sierpnia 2001 r., III CKN 112/99, LEX nr 52365, z dnia 22 sierpnia 2001 r., V CKN 348/00, LEX nr 52761; z dnia 24 stycznia 2000 r., III CKN 538/98, LEX nr 52732; oraz postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 1 lutego 2000 r., III CKN 577/98, LEX 50705).

Sąd Apelacyjny odniósł się do wszystkich zgłoszonych w apelacji zarzutów. Okoliczność, że zarzutów tych nie podzielił, nie może być utożsamiana z nieprawidłowym sporządzeniem uzasadnienia wyroku oddalającego apelację strony skarżącej. Z uzasadnienia orzeczenia jednoznacznie wynika, że Sąd ten podzielił pogląd i argumentację Sądu pierwszej instancji zarówno w kwestii charakteru zawartej przez strony umowy, modelu rozliczania połączeń, jak i wykładni art. 80 ustawy Prawo Telekomunikacyjne. Powtórzenie akceptowanej w pełni argumentacji było zbędne, co oznacza, że nie może zostać uwzględniony podnoszony w skardze kasacyjnej zarzut naruszenia art. 328 § 2 k.p.c. poprzez: nieodniesienie się do zagadnienia modelu rozliczania połączeń pomiędzy powodem a zainteresowanym, który obecnie funkcjonuje; nieuzasadnienie przez Sąd Apelacyjny, na jakiej podstawie przyjął za Sądem pierwszej instancji, że Prezes URTIP orzekając o połączeniu sieci nie jest obowiązany uwzględniać wniosków stron ani zakresu negocjacji w zakresie połączenia sieci dotyczącego świadczenia usługi komutowanego dostępu do sieci teleinformatycznych; niewykazanie, dlaczego Sąd Apelacyjny nie uwzględnił zarzutu apelacji dotyczącego naruszenia art. 80 ust. 1 pkt 2 Prawa Telekomunikacyjnego poprzestawszy tylko na stwierdzeniu, że wywód Sądu Okręgowego nie budzi zastrzeżeń.

Nie jest również słuszny zarzut naruszenia art. 328 § 2 k.p.c., który, w ocenie strony skarżącej, polega na nieuzasadnieniu przez Sąd „stanowiska nieuwzględniającego wykładni autentycznej dokonanej przez Ministerstwo Finansów odnośnie rozumienia § 36 ust. 5 rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 22 marca 2002 r.”. Podzielając także i w tym zakresie pogląd Sądu pierwszej instancji, Sąd Apelacyjny stwierdził, że interpretacja przepisów nie może być przedmiotem dowodu. Przedmiotem dowodu są bowiem fakty, a do wykładni

przepisów uprawniony jest sąd. Wykładnia dokonana przez przedstawicieli aparatu skarbowego nie wiąże sądu powszechnego (por. str. 23 uzasadnienia wyroku). Sąd Apelacyjny wyraźnie wskazał, że decyzje Prezesa URTiP, a także wyroki sądów zastępujące oświadczenia woli stron wywierają takie same skutki prawne, jak powstałe w wyniku zawarcia przez operatorów umowy (str. 22 uzasadnienia). Ponieważ z art. 84 ust. 2 Prawa telekomunikacyjnego wynika, że decyzja o połączeniu sieci zastępuje umowę o połączeniu sieci, Sąd Apelacyjny prawidłowo nie uwzględnił sprzecznej z obowiązującym prawem i utrwalonymi zasadami prawa interpretacji § 36 ust. 5 Rozporządzenia w przedstawianej przez powoda wersji.

Nietrafny jest podnoszony przez stronę skarżącą zarzut naruszenia art. 328 § 2 k.p.c., który polega, w jej ocenie, na nieustosunkowaniu się Sądu Apelacyjnego do kwestii faktycznego połączenia sieci w punktach styku, o którym mowa w rozporządzeniu Ministra Infrastruktury z dnia 31 października 2003 r. w sprawie szczegółowych wymagań związanych z łączeniem sieci telekomunikacyjnych; nieuzasadnieniu przez ten Sąd, że wyliczenia i kalkulacje przedstawione przez operatorów są sprzeczne z kryteriami zawartymi w art. 80 ust. 1 Prawa telekomunikacyjnego, a także przyczyn ich nieuwzględnienia, oraz nieuzasadnieniu twierdzenia o możliwości rozliczenia korzyści ze wspólnej jedności - skutku połączenia sieci. Uzasadnienie wyroku zawiera bowiem stanowisko w tych kwestiach, poparte krótką, aczkolwiek zrozumiałą argumentacją.

Wbrew twierdzeniu strony skarżącej, Sąd Apelacyjny, jakkolwiek lakonicznie, to jednak uzasadnił pogląd w kwestii fakturowania czynności cywilnoprawnych. Rozważając zarzuty apelacyjne w tym zakresie Sąd ten powołał się, między innymi, na art. 354 k.c. i art. 356 § 1 k.c., a także na art. 108 ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o podatku od towarów i usług. Sąd Najwyższy podziela stanowisko, wedle którego, spełnienie świadczenia przez zobowiązanego poprzez wykonanie go przez osobę trzecią, którą zobowiązany się posługuje jest prawnie dopuszczalne. Skoro więc czynność prawna jest dopuszczalna, musi istnieć możliwość jej zafakturowania, która to czynność ma charakter materialno-techniczny i wtórny w stosunku do czynności cywilnoprawnej. Pogląd ten znajduje również potwierdzenie w orzecznictwie Naczelnego Sądu Administracyjnego, który wskazał, że „aczkolwiek przepisy ustawy z 1993 r. o VAT ani też przepisy wykonawcze do tej

ustawy nie regulują zagadnienia refakturowania, w tym refakturowania usług ubezpieczeniowych zwolnionych od podatku z mocy art. 7 ust. 1 pkt 2 ustawy, to jednak nie może to oznaczać, że refakturowanie usług dokonywane być nie może, ponieważ żadna norma prawna nie zakazuje takiego działania, zaś w praktyce zjawisko refakturowania funkcjonuje od wielu lat” (por. wyrok NSA z 28 października 1999 r., III SA 1637/99, LEX nr 40137).

Nie jest słuszny zarzut naruszenia art. 328 § 2 k.p.c. przez nieuzasadnienie i niepodanie podstawy prawnej zajętogo stanowiska, że Prezes URTiP w ramach uprawnienia do dokonywania mocą swej decyzji zmiany - umowy o połączeniu sieci, ma także prawo do wprowadzania zapisów dotyczących wpisywania w fakturach danych o usługach świadczonych przez innych operatorów. Strona skarżąca nie podnosiła bowiem tej kwestii w apelacji. Ponadto, ani z art. 78 Prawa telekomunikacyjnego regulującego treść umów o połączeniu sieci, ani z innych przepisów tej ustawy nie można wywodzić, że Prezes URTiP nie ma kompetencji do określenia w decyzji warunków rozliczeń między operatorami, w tym również zasad fakturowania i treści faktur. Przeciwny wniosek wynika zwłaszcza z art. 84 i art. 86 Prawa telekomunikacyjnego, wedle których, Prezes URTiP może wydać decyzję zastępującą umowę o połączeniu sieci lub umowę o zmianie umowy o połączeniu sieci.

Nieuzasadniona jest skarga kasacyjna w części dotyczącej naruszenia art. 316 k.p.c. W ocenie strony skarżącej, Sąd nie wziął pod uwagę stanu rzeczy istniejącego w chwili wydania orzeczenia, a zwłaszcza nie uwzględnił „obowiązujących przepisów prawa podatkowego i konsekwencji podatkowych dla powoda, w przypadku nałożenia na powoda obowiązku wystawiania faktur zgodnie z modelem przyjętym w decyzji przez Prezesa URTiP oraz warunków zatwierdzonej przez Prezesa URTiP oferty ramowej TP S.A. w zakresie zawierania umów o połączenie sieci”. Rozważając zarzuty podniesione w apelacji Sąd drugiej instancji wskazał przepisy podatkowe, które miały, według niego, zastosowanie w sprawie. W uzasadnieniu wyroku powołał przepisy, między innymi, ustawy o podatku od towarów i usług, rozporządzenia Ministra Finansów w sprawie wykonania niektórych przepisów ustawy o podatku od towarów i usług, czy rozporządzenia Ministra Finansów w sprawie zwrotu podatku niektórym podatnikom, zaliczkowego

zwrotu podatku, zasad wystawiania faktur, sposobu ich przechowywania oraz listy towarów i usług, do których nie mają zastosowania zwolnienia od podatku od towarów i usług. Wbrew twierdzeniom skarżącego, Sąd Apelacyjny wskazał argumenty, z powodu których nie zaakceptował jego stanowiska w kwestii skutków zatwierdzenia przez Prezesa URTiP oferty ramowej w zakresie zawierania umów o połączeniu sieci. Pogląd Sądu drugiej instancji zasługuje na akceptację. Z art. 78 ust. 1 Prawa telekomunikacyjnego wynika, że, co do zasady, operatorzy telekomunikacyjni ustalają warunki połączenia sieci telekomunikacyjnych w umowie. Wydawanie decyzji Prezesa URTiP w sprawie ustalenia warunków połączenia sieci telekomunikacyjnych oraz rozliczeń z tego tytułu jest wyjątkiem. Prezes URTiP może wydać taką decyzję w dwóch przypadkach, a mianowicie, gdy jeden z operatorów odmówił zawarcia umowy, oraz gdy negocjacje w sprawie zawarcia umowy nie zakończyły się w terminie wyznaczonym przez Prezesa URTiP. Oznacza to, że ustawodawca przyznał prymat zasadzie umownego kształtowania warunków połączenia sieci oraz zasad współpracy, ograniczając możliwość interwencji Prezesa URTiP do sytuacji, gdy z uwagi na zachowanie operatorów lub jednego operatora nie mogło dojść do zawarcia umowy lub gdy warunki, na jakich została ona zawarta naruszają cele prawa telekomunikacyjnego. Wydając decyzję o połączeniu sieci lub o zmianie warunków umowy o połączeniu sieci, Prezes URTiP działa w celu zapewnienia efektywnej konkurencji lub zapewnienia interoperacyjności sieci. Treść umowy o połączenie sieci nie leży zatem wyłącznie w gestii woli stron umowy. Podlega bowiem nadzorowi Prezesa URTiP, wykonywanemu w interesie publicznym. Prezes URTiP może interweniować, jeżeli treść umowy uniemożliwia lub utrudnia osiągnięcie celu ustawy, jakim jest zapewnienie efektywnej konkurencji. Rozstrzygnięcie administracyjne w postaci postanowienia Prezesa URTiP stanowi zatem środek pomocniczy, stosowany w przypadkach, gdy strony nie mogą ustalić zakresu praw i obowiązków lub gdy sposób ustalenia praw i obowiązków godzi w interes efektywnej konkurencji.

Sąd wyraził słuszny pogląd, że oferta ramowa po jej zatwierdzeniu nie ma charakteru wiążącego dla innych operatorów, a nie dla Prezesa URTiP. W konsekwencji, operator o znaczącej pozycji rynkowej nie może żądać dostosowania

decyzji Prezesa URTiP do warunków wynikających z zatwierdzonej oferty ramowej. Zatwierdzenie oferty ramowej wywołuje bowiem jedynie ten skutek, że operator jest zobowiązany zawierać umowy o połączenie sieci na warunkach nie gorszych, niż określone w zatwierdzonej dla niego ofercie ramowej. Nie oznacza to jednak, że w określonym, indywidualnym stanie faktycznym, warunki zatwierdzone w ofercie ramowej będą stały na przeszkodzie osiągnięciu celu ustawy, jakim jest zapewnienie skutecznej konkurencji.

W ocenie skarżącego, Sąd dokonał błędnej wykładni § 36 ust. 5 rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 22 marca 2002 r. Podnosił, że zgodnie z powołanym przepisem, tylko wyjątkowo faktury wystawiane przez powoda na rzecz swoich abonentów z tytułu świadczenia usług telekomunikacyjnych mogą zawierać w wyodrębnionej części pewne dane dotyczące usług świadczonych przez innych operatorów na rzecz tych abonentów, pod warunkiem, że z zawartych umów między powodem a innymi operatorami wynika taki sposób ich dokumentowania. Jego zdaniem, Sąd powinien uwzględnić korzystną dla niego wykładnię tego przepisu dokonaną przez Ministerstwo Finansów w piśmie do wszystkich Izb Skarbowych i wszystkich Urzędów Skarbowych z 7 stycznia 2003 r.

Ma rację Sąd Apelacyjny twierdząc, że wykładnia organów skarbowych nie jest wiążąca dla sądów powszechnych. Wykładnia autentyczna, pochodząca od organu stanowiącego dane normy prawne, może mieć jedynie charakter pomocniczy dla sądu orzekającego w sprawie, natomiast w żadnym przypadku nie może prowadzić do konsekwencji w postaci związania organu orzekającego przy rozstrzyganiu sprawy (por. wyrok NSA z 3 marca 1999 r., IV SA 1960/98, LEX nr 47297). Pominięcie wykładni Ministerstwa Finansów uzasadnione jest tym bardziej, że pozostaje ona w sprzeczności z treścią i celami ustawy Prawo telekomunikacyjne, podważając skuteczność decyzji wydawanych przez Prezesa URTiP i naruszając art. 84 ust. 2 tej ustawy, wedle którego, decyzja o połączeniu sieci zastępuje umowę o połączeniu sieci.

Mając powyższe na względzie, Sąd Najwyższy orzekł jak w sentencji wyroku.